

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Ympäristönsuojeluyksikkö
PL 8060
96101 ROVANIEMI

Lapin ELY-keskuksen ympäristönsuojelulain mukainen valvontaohjelma vuodelle 2025

Ympäristönsuojelulain (YSL) (527/2014) 168 §:n mukaan valtion valvontaviranomaisen (ELY-keskus) on laadittava alueelleen ympäristönsuojelulain mukaista säännöllistä valvontaa varten suunnitelma sekä vuosittain luvanvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen määräaikaistarkastuksista ja muusta säännöllisestä valvonnasta ohjelma (valvontaohjelma). Valvontaohjelman sisällöstä säädetään valtioneuvoston asetuksen ympäristönsuojelusta (713/2014) 30 §:ssä.

Valvontaviranomainen voi ympäristönsuojelulain 205 §:n 1 momentin mukaan periä maksun valvontaohjelmaan perustuvista luvanvaraisen, ilmoituksenvaraisen ja rekisteröitävän toiminnan määräaikaistarkastuksista ja niiden muusta ohjelmaan perustuvasta säännöllisestä valvonnasta; onnettomuus-, haitta- ja rikkomustilanteissa (169 §) ja kiellon tai määräyksen noudattamisen (175 ja 176 §) tai toiminnan keskeyttämisen (181 §) valvomiseksi tehtävistä tarkastuksista sekä valvontatoimista, jotka ovat tarpeen pilaantuneen maaperän ja pohjaveden puhdistamisesta tehdyn päätöksen (136 §) noudattamisen varmistamiseksi. Lisäksi maksu voidaan periä jätelain 124 §:n 1 momentin 3 ja 4 kohdassa tarkoitetuista määräaikaistarkastuksista ja niiden muusta säännöllisestä suunnitelman mukaisesta valvonnasta. Vuoden 2025 valvonnan osalta maksujen suuruus määräytyy valtioneuvoston asetuksen (794/2024) mukaisena.

Ympäristövalvontaa toteutetaan Lapin ELY-keskuksen valvontasuunnitelman mukaisesti ottaen huomioon lainsäädännössä tapahtuvat muutokset. Valvonnan painopiste on ympäristölupien säännöllisessä valvonnassa, mutta sitä toteutetaan kokonaisuudessaan ympäristönsuojelu-, vesi-, jäte- ja kemikaalilain sekä merenkulun ympäristönsuojelulain vaatimukset huomioiden. Valvonta kohdennetaan ympäristön pilaantumisen ehkäisemisen kannalta keskeisiin kohteisiin ja varsinaisten luvanvaraisten valvontakohteiden valvontaluokat (määräaikaistarkastustiheys) määritetään YLVA-järjestelmässä ELY-keskusten ja kuntien yhteisellä riskinarviointityökalulla.

Lapin ELY-keskuksen tulostavoiteasiakirjassa ja ympäristöministeriön tulos- ja seurantamittareissa todetaan, että ympäristövalvonnan

valvontasuunnitelmaan sisältyvä ympäristönsuojelulain mukainen valvontaohjelma toteutuu 100-prosenttisesti. Ympäristöministeriön tulos- ja seurantamittareissa vuosiksi 2024-2027 tavoitteiksi on asetettu 100 YSL:n mukaiseen valvontaan liittyvää tarkastuskäyntiä sekä 10 YSL:n mukaista tarkastusta, joissa on kemikaalilain mukaista valvontaa. Kemikaalilain ja REACH-asetuksen mukaista valvontaa tehdään määräaikaistarkastuksen yhteydessä erityisesti teollisuuden toimialalla.

Luvanvaraisten toimintojen määräaikaistarkastuksia tehdään vuonna 2025 riskinarviointiin perustuvien valvontaluokkien (VL1-4) perusteella niin teollisuuspäästödirektiivin alaisiin laitoksiin kuin ympäristövaikutuksiltaan merkittävimpiin muihin laitoksiin. Liitteen 1 taulukossa 1 on esitetty valvontakohteiden toimialat, joihin tehdään **102** määräaikaistarkastusta vuonna 2025. Lisäksi määräaikaistarkastuksia tehdään valvontakohteisiin, jotka vuoden 2025 aikana saavat uuden ympäristölupapäätöksen tai aloittavat/lopettavat toimintansa.

Rekisteröitävien toimintojen osalta jatketaan edelleen jätehuoltorekisterin tarkistamista. Vuosittain tarkastuksia tehdään n. 30 kpl ja uusia toiminnanharjoittajia hyväksytään n. 5-10 kpl. Jätelain 124 § mukaan valvontaviranomaisen on määräajoin tarkastettava sellaiset laitokset ja yritykset, joiden toiminnassa harjoitetaan jätteen laitos- tai ammattimaista käsittelyä; syntyy vaarallista jätettä; harjoitetaan jätteen ammattimaista kuljettamista tai keräystä; toimitaan jätteen välittäjänä ja toteutetaan jätteen kansainvälisiä siirtoja. Tällaisia tarkastuksia tehdään tämän valvontaohjelman mukaisten määräaikaistarkastusten yhteydessä ja valvontasuunnitelman mukaisesti. Lisäksi järjestetään jätteenkuljettajiin ja/tai -välittäjiin kohdistuvia valvontatempauksia yhdessä tai erikseen Lapin poliisilaitoksen ja Tullin kanssa.

Muita säännöllisen valvonnan toimenpiteitä ovat kuukausi-, osavuosi- ja vuosiraporttien, sekä muiden päätöksissä määrättyjen raporttien tarkastaminen luvanvaraisilta, rekisteröidyiltä, ilmoitusvelvollisilta, toimintansa lopettaneilta ja jälkitarkkailuun velvoitetuilta kohteilta (esim. kaatopaikat). Lisäksi käsitellään mm. lupa-, rekisteröinti- tai ilmoituspäätöksessä määrättyjä selvityksiä, tietopyyntöjä, häiriö- ja yleisöilmoituksia.

Pilaantuneen maaperän (PIMA) ja pohjaveden puhdistamisesta tehtyjen päätösten maksullisia valvontatoimia ovat mm. valvontakäynnit puhdistustyömaalla, loppuraporteista annettavat lausunnot ja jälkitarkkailutoimenpiteiden valvonta. PIMA-päätöksiä on keskimäärin 10-20 kpl/v.

Valvonnassa esiin tulevaan ympäristöluvan vastaiseen toimintaan tai muiden laitosta velvoittavien säädösten laiminlyönteihin liittyy tarvittaessa tarkastus, jonka tavoitteena on saavuttaa laillinen tila. Lisäksi käytetään tarvittaessa hallintopakkoa ja/tai tehdään tutkintapyyntö poliisille.

Valvontaohjelma pidetään ajantasaisena päivittämällä se riskinarvioinnin perusteella tarvittaessa myös kesken vuotta.

Kuvaus vuoden 2024 valvontaohjelman tavoitteiden toteutumisesta

Vuoden 2024 valvontaohjelmassa (9.2.2024) esitettiin tehtävän yhteensä 98 määräaikaistarkastusta. Lapin ELY-keskuksen vuoden 2024 tulossopimuksessa tavoitteeksi oli asetettu yhteensä 100 YSL:n (sis. 98 määräaikaistarkastusta) mukaista tarkastuskäyntiä ja 10 ns. REACH-tarkastusta.

Vuoden 2024 lopulla Lapin ELY-keskuksen valvottavana oli 311 kohdetta (YLVA, aktiivinen kohde 1.1.2025). Suunniteltuja määräaikaistarkastuksia tehtiin vuoden 2024 aikana 81 kpl. YSL:n mukaisia tarkastuksia tehtiin kokonaisuudessaan 146 kpl (määräaikaistarkastukset 81 kpl, Mara 25 kpl, muu YSL 15 kpl ja PIMA 25 kpl). Vesilain mukaisia tarkastuksia tehtiin 42 kpl:ta ja jätelain mukaisia 149 kpl:ta (20 kpl kuljetusyritykset, 12 kpl otteet ja 117 kpl vanhat kaatopaikat). REACH- tarkastuksia tehtiin 11 kpl. Valvontatuloa vuonna 2024 määräaikaistarkastuksista kertyi 70 558,25 euroa (laaja, suppea ja YSL 169 §).

Valvontaohjelmasta 2024 jäi toteuttamatta 16 suunniteltua määräaikaistarkastusta. 13:sta kohteesta ei toimintaa ollut ja 3:ssa kohteesta tarkastus siirrettiin seuraavalle vuodelle henkilövaihdosten takia. Määräaikaistarkastusten toteuma oli 82,7 % (81/98) verrattuna suunniteltuun ja 95,3 % (81/85) verrattuna siihen, että 13 tarkastusta jäi väliin ELY-keskuksesta riippumattomasta syystä (toimintaa kohteessa ei ollut). REACH-tarkastusten osalta painopistettä keskitettiin kemikaalilomakkeiden käyttöönottoon ja tämän osalta tavoite (10 kpl) toteutuikin. REACH-tarkastuksiksi lasketaan ainoastaan tarkastukset, joissa käytetty valvonnan kemikaalilomakkeita.

Vuosi- ja osavuosisiraporttien tarkistamisesta saatiin 51 249,00 euroa ja satamien jätehuollon tarkkailusuunnitelmien hyväksymispäätöksistä saatiin 1400,00 euroa. Pääosa raporteista toimitettiin sähköisen asiointipalvelun kautta ympäristönsuojelun valvonnan sähköiseen asiointijärjestelmään (YLVA).

Vuoden 2024 valvontamaksutuloja tarkastuksista, tarkkailusuunnitelmien hyväksymisistä ja raporttien tarkistamisesta kertyi noin 123 207,25 euroa (vuonna 2023: 130 087,75 euroa).

Lisäksi maksutuloja kertyi PIMA-valvonnasta 1 095,00 euroa (vuonna 2023: 6 935,00 euroa), PIMA-ilmoitusten käsittelystä 9 976,00 euroa (vuonna 2023: 15 196,00 euroa), jätehuoltorekisterin hyväksymispäätöksistä 28 195,00 euroa (vuonna 2023: 21 090,00 euroa), jätelain valvonnasta 4950, 00 euroa ja YSL 123 §:n mukaisista päätöksistä 2030,00 euroa.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti. Asian on hyväksynyt Y-vastuualueen johtaja Timo Jokelainen ja esitellyt yksikön päällikkö Juha-Pekka Hämäläinen.

Liite 1. Lapin ELY-keskuksen ympäristönsuojelulain mukaisten määräaikaistarkastusten lukumäärä toimialoittain vuonna 2025, sekä vuosien 2023 ja 2024 tavoite/toteuma.

Liite 1.

Taulukko 1. Lapin ELY-keskuksen ympäristönsuojelulain mukaisten määräaikaistarkastusten lukumäärä toimialoittain vuonna 2025, sekä vuosien 2023 ja 2024 tavoite/toteuma. s = suunnitelma ja t = toteuma

Toimiala	2023 (s)	2023 (t)	2024 (s)	2024 (t)	2025	2026
Armeija	3	3	4	3	7	2
Yhdyskuntajätevedenpuhdistamot	11	11	14	14	13	15
Eläinsuojat	0	0	0	0	0	0
Jätteenkäsittely	8	8	4	3	8	4
Kaatopaikat	4	4	2	1	7	7
Kalankasvatus	9	8	10	9	10	10
Koneellinen kullankaivu	19	12	23	18	19	20
Energiantuotanto	2	2	5	4	3	4
Turvetuotanto	12	12	5	5	11	7
Liikenne	5	5	4	1	0	6
Malmien ja mineraalien	11	10	16	13	12	10
Metalliteollisuus	1	2	2	2	2	2
Metsäteollisuus	4	4	5	5	3	6
Muu toiminta	1	1	1	1	2	1
Nahan ja tekstiilien käsittely	1	1	0	0	1	0
Kemikaalien varastointi ja	2	2	2	2	4	1
Elintarvikkeiden ja rehujen	0	0	1	0	0	0
Yhteensä	93	85	98	81	102	95

Tämä asiakirja LAPELY/2739/2016 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LAPELY/2739/2016 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Hämäläinen Juha-Pekka 03.02.2025 14:57

Ratkaisija Jokelainen Timo 04.02.2025 08:08